

Daarnaast heeft het bestuur van Oud-Utrecht het plan eener provinciale bibliografie in principe aanvaard. Het comité Nedersticht zou dit plan niet terzijde hebben kunnen stellen en het had overwogen om eventueel alleen voor dit doel in wezen te blijven. Het heeft echter gaarne zijn taak in deze overgedragen aan een door het bestuur van Oud-Utrecht aangewezen commissie, die thans de zaak ten fine van een nader rapport in onderzoek heeft. Het boven reeds geciteerde artikel in het maandblad betoogde, dat „de samenstelling van een provinciale bibliografie om de enorme kosten en den jarenlangen arbeid, die zij zou vergen, als onbereikbaar beschouwd moet worden”. Zeker zullen aan dit werk groote bezwaren verbonden zijn, maar een goed Nederlandsch spreekwoord zegt, dat Keulen en Aken niet op één dag zijn gebouwd. De kosten zullen vooral in het drukken gelegen zijn en — zoo ver is het vooreerst nog niet. De bewerkster Mejuffrouw Mr. Breesnee heeft al eenige jaren voorbereidenden arbeid voor dit doel verricht. De commissie orienteert zich nu aangaande den stand van zaken en hoopt eerlang bij het bestuur een rapport te kunnen indienen. Reeds kan gezegd worden, dat haar als ideaal een bibliografie voor oogen staat gelijk die van Gelderland, welke door de vereeniging Gelre is uitgegeven (1910, met vervolgdeelen 1925 en 1940). Ook elders streeft men naar een dergelijk doel: in Noord-Brabant heeft men eveneens deze zaak ter hand genomen, terwijl in Overijssel reeds vroeger een bescheiden begin is gemaakt. Dit ideaal worde ook eenmaal voor de provincie Utrecht bereikt.

Op welke wijze Oud-Utrecht zijn nieuwe taak verder tot uitvoering kan brengen, is bij het bestuur nog in beraad, maar het zal ongetwijfeld eventuele suggesties dienaangaande gaarne in overweging nemen. Daarbij houde men in het oog, dat de vereeniging na de laatste statutenwijziging niet slechts de geschiedenis der provincie wil beoefenen en de kennis er van verspreiden, maar ook daarmede samenhangende belangen behartigen. Hierin is dus eveneens een uitbreiding van de doelstelling gelegen. Moge dan Oud-Utrecht na en door deze wijziging een nieuwe periode van bloei en nog ruimer activiteit zijn ingegaan!

vdV.

OPGRAVINGEN OP HET DOMPLEIN.

Deze week is de werkput op het Domplein weer gedicht en daarmee is het eerste stadium van het oudheidkundig bodemonderzoek dit jaar afgesloten. En dat onderzoek is niet zonder resultaat gebleven. Het belangrijkste is wel dat men overblijfselen heeft gevonden van een vóór-Romaans gebouw, waarin twee bouwperioden zijn waar te nemen. Met wat voor resten men hier te doen heeft is nog niet te zeggen, wellicht zal op deze vraag een antwoord gegeven kunnen worden wanneer in de loop van de vol-

gende maanden nog andere gedeelten van het Domplein worden opgelegd.

De gedachten van de onderzoekers zijn als het ware vanzelf uitgegaan naar het oude door de Friezen verwoeste Frankische rijkskerkje uit de tijd van de Merovingische koningen Theodeberht (596—612) en Hlodari of Chlotachar II (613—628) uit het begin van de 7de eeuw, en naar de door Willibrord op de fundamenten daarvan herbouwde en daarna opnieuw gewijde St. Maartenskapel, waarover Bonifacius in 753 aan Paus Stephanus II schrijft. Er zijn enkele laat- en vroeg-Karolingische scherven gevonden, maar Merovingische vondsten ontbreken ten ene male.

Ten Zuiden van de thans gedichte werkput zijn de opgravingen in 1929 begonnen. Toen werden vier hoekstenen gevonden, die bij latere opgravingen bleken te behoren tot het praetorium. Het ging er thans om het snijpunt van de via principalis en de via praetoria vast te stellen. Dit is op verschillende wijzen — in de stenen en de houten periode — geschied. Ook zijn overblijfselen gevonden, die waarschijnlijk behoren tot de exercitiehul.

Verder is gebleken dat de pijlers van de gothische Dom een diepte hebben van 15 cm + N.A.P. en voorts kon de hoogte van de vloer van de gothische en romaanse kerk worden vastgesteld. Het is de bedoeling de opgravingen na de onthulling van het monument meer naar het Westen te vervolgen. Intussen worden de opgravingen op de binnenplaats van de Hervormde Burgerscholen, waarbij tot nu toe niets bijzonders werd gevonden, voortgezet.

UTRECHTSCH EN ANDERE STRAATNAMEN.

Het klinkt inderdaad vreemd wanneer een Utrechenaar spreekt van Het Vreeburg, Het Springweg, Het Steenweg en Het Twijnstraat, zoals de Heer Raatgever constateert in dit Maandblad XXII (1949), p. 2—4. Maar de Utrechenaar staat met deze taalkundige afwijkingen niet alleen.

De Alkmaarder spreekt van Het Ropjeskuil, de Amsterdamer van Het Singel (vroeger Cingel), en de Rotterdammer houdt er een heele reeks geslachts-rariteiten op na; hij spreekt ongegeneerd van Het Groenendaal, Het Hang (vischrookerij), Het Haringvliet (het bekende gelijknamige zeegat tusschen Voorne en Beijerland is óók onzijdig), Het Katshoek, Het Wolfshoek, het Pompenburg, Het Steiger, Het Terwenakker, Het Zijl (afwatering), Het Zwaanshals, en — schrik niet — Het Delftschevaart en Het Visschersdijk.

Bij al deze Het's valt echter op te merken: 1°) dat ze slechts gebruikt worden bij oude stadsgedeelten; en 2°) dat dat spraakgebruik alleen voorkomt en stand houdt bij de geboren en getogen bewoners van de oude binnenstad. Wanneer bewoners van nieuwere stadsgedeelten, of zij die van buiten zijn gekomen, die